

БИНКА ПЕЕВА
ЗДРАСТИ, КОПЕЛЕ, К'ВО
СТАВА?

chitanka.info

„Мамо, а какво стана с Венчето на Кольовите?“ — пита майка ми своята майка, моята баба, която е дошла на гости за няколко дни, и двете обменят новини от родния си град.

„Ми, Венчето, — баба снишава глас, поради което аз автоматично наострям уши, — тя се махна, защото роди копеле... — и двете ме поглеждат скришом, но аз хитро се правя, че не ги слушам, щото съсредоточено събличам куклата... — и хората, нали ги знаеш, всички я одумваха...“ — не довършва баба.

Аз съм на 5–6 години и току-що научавам малка мръсна тайна. Копеле. Каквото и да означава, е нещо много лошо. И баба, и мама са недоволни от това Венче, и целият град е недоволен, значи да родиш копеле е нещо лошо, копеле пък е срамна дума, щом я крият от мен.

Десет години по-късно с всичките ми приятели сме на „копеле“. Любимо софийско обръщение, каквото е „майна“ за Пловдив. Здравсти, копеле... к'во правиш, копеле... копеле, това... копеле, онова... Копеле е култов атрибут (както биха казали днес) на младостта ни, заедно с рока, дънките, късите поли. От Селинджър^[1] май го задигнахме, и прекрасно знаехме смисъла на думата, но той не ни притесняваше, обратно — имаше нещо бунтовно в употребата ѝ. Защото родителите ни адски се впрягаха като ни чуеха, което се случваше неизбежно и многократно. Толкова по-добре, още една причина — по пуберската логика — да сме си „копелета“!

В ония години се случваха истории, немислими в по-късно време. Другарски съд, хе-хе! В блоковете ни имаше общи помещения в мазето, в нашия вход беше по ОФ за пример — преметено, с наредени столове, председателска маса със зелена покривка и изкуствени цветя... не помня имаше ли портрети. Та веднъж в това мазе „другарският съд“ от живеещите в блока „съдеше“ майката на моята приятелка Мая. Едвам изкопчих пет думи от мама, която беше присъствала (задължително!), за какво са я съдили жената. Защото искала да се разведе за трети път... Тя живееше с Мая и сестра ѝ, деца от двама бащи, плюс някакъв мъж, който бързо изчезна от блока — очевидно третият съпруг бе той. Но — представете си нахалството ѝ!

— тя отказала на „другарския съд“ да се събере с него отново... Такива работи.

В малкия ни софийски квартал от около четиридесет блока, 4–5 етажни и с по два-три входа, почти всички се познаваха, атмосферата сигурно е била сходна със селска, децата бяха рояци, но в действителност нямаше нито едно, което възрастните биха нарекли „копеле“, като присъда. За да го разграничат от своите, „нормалните“ деца с по двама родители. Просто тогава там не живееше нито една самотна майка. Така че и аз не познавах копелета, ако не смятам всичките си приятели, и себе си, разбира се. Затова родителите ни предупреждаваха да не дружим с Мая, защото майка ѝ има три развода, а крушата нали не пада по-далече от дървото... Да ни предпазят, един вид, да не се развалим. Така се казваше тогава.

Припомням си всички тези разкривени черти на времето без умиление и ако нещо ми доставя радост, докато ги ровя, то е личното ми изумление, че само двайсетина години по-късно от тяхното еснафско лицемерие не бе останало почти нищо. А днес няма и помен. Този факт ме кара да се усмихвам самодоволно — все имаме някакъв принос към очовечаването на обществото с нашето холдъновско^[2] „копеле, к’во става“, моите приятели и аз, поколението ми. Милиарди пъти сме изговорили една дума табу извън контекста ѝ, демитологизирали сме я и сме я опразнили от съдържание, подкопали сме, следователно цяла една институция, завещана от тесногръдото провинциалното минало, която си е позволявала да казва кои хора са „законни“ и кои не. „Незаконно дете“, „копеле“... Е, как да не съм доволна, когато съзнавам, че за да изчезнат тези понятия, имам и аз мъничка заслуга?

Шегата настрана, очовечаването на обществото (поне в отношението към децата, родени извън брак и към техните майки), се дължи на много фактори, но нямам претенции да ги различавам и систематизирам. То е реалност, и това ми е достатъчно. Имам три

много близки жени, които отглеждат децата си без бащи, и още няколко познати дами в същата ситуация. И нито една от тях не е била унижавана или дискриминирана от общественото мнение в работата си или в квартала си, или от кого и да е, заради това, че е родила извън брак. Поне в големите градове е така със сигурност. Тези жени са подкрепени от родителите си емоционално и психически, получават помощ при отглеждането или в домакинството, най-важното — на никого не му и минава през ума да дели децата им от останалите деца, родени в брак. Промяната е не по-малко от социална революция, състояла се в рамките на 2–3 десетилетия, в условията на една патриархална нация. И това ако не е напредък?

Ако да приемаш правото на една жена да отгледа детето си извън брак е някакъв вид феминизъм — тогава нека бъда уличена за феминистка. При това — яростна. Моите близки дами са страхотни жени — имат добри професии, бачкат здраво, правят интересни пътешествия и дълги почивки, имат приятелски компании (в които другите са по двойки), грижат се за всичко в семейството колкото за двама. Често пъти са уморени, но не могат да си позволят да се лигавят, защото са поели цялата отговорност. Съвсем съзнателно. Имали са избор и са го направили. Едната разреши на бащата да признае детето си. То е на 15 години и казва, че като стане пълнолетно, пак ще си върне фамилията на майка си. Другите две не си и помислят да дават подобни опции: децата са си само техни. Наличието на още някой, който може да предявява претенции, ги хвърля в ужас. Дълбоко са убедени, че физиологичните бащи не заслужават никакви права над децата им. И никоя от тях не иска нищо от „донорите“. Въпреки че всяка от историите им е различна, зад всичките стои едно Голямо Разочарование от Мъжете.

Така е било и с онова Венче Кольово преди десетилетия, което се принудило да избяга от малкия град с детенцето си — някакъв прищълец го излъгал, че ще го обича вечно, то повярвало, ама докато се осмели да каже на родителите си, че е бременно и че прищълецът е изчезнал — станало късно за аборт. Иначе със сигурност биха го

пратили под ножа, за да не се излагат пред хората. То ли не е било разочаровано от мъжете? Реализмът ме подсеща, че даже да се бяха взели, Венчето пак щеше да се разочарова от мъжете, но това е друга тема... А от моите приятелки знам, че са могли, но не са поискали да се освободят от бременността си. Не от наивност, не от липса на алтернатива, и не от илюзии — от желание да са майки. И техният съзнателен избор да отгледат деца самостоятелно ме изпълва с възхищение. Особено като знам колко е трудно дори при двама родители.

Може би наистина съм феминистка, защото смятам, че именно това е важното, в което жените поемат отговорност и успяват да се справят, а мъжете се провалят. Да, има единични случаи, и лично познавам мъже, които след развод поемат детето и се грижат за него добре. Но наистина са малцина, и след развод, при който със сигурност майката е имала проблеми. Не съм чула някоя девойка да си зареже бебето, а пък гаджето ѝ да го вземе от родилния дом, за да го отгледа като самотен баща. Няма и да чуя. Абсурдна и измислена ситуация, а защо, все пак? Защо поне един-единствен такъв случай няма и едва ли ще има?

Но да не задълбавам за недостатъците на мъжете. Пригответе се за едно антифеминистко откровение — децата имат нужда от бащи. Не ми е лесно да го призная, но ще добавя толкова уговорки, че може и да го обезсилят. Децата имат нужда да общуват с баща, който да ги обича, да внася равновесие и сигурност във всекидневието им, да проявява интерес към личността им, да бъде към тях честен, строг, справедлив и внимателен, да печели пред тях авторитет чрез качествата си, баща, който да обича и уважава майка им. И настана тишина...

Моите три приятелки, и още хиляди жени, са си спестили мъката на онова фундаментално разочарование, в което изпадат мнозина съпруги, очакващи точно такова поведение от бащите на децата си. Като губиш, не знаеш какво печелиш. А светът днес е такъв, че и

хубаво, и лошо, бързо стигат до ума и сърцето. И затова можем да сме сигурни, че „с дете без брак“ ще бъде все по-често статусът на жената в ХХІ век. Почти нищо друго не е сигурно, но това е.

Позволявам си да помечтая, че може пък мъжете да „реорганизируют“ себе си, за да не остават излишни?

На мен всъщност ми е мъчно за тия копелета...

[1] Джеръм Дейвид „JD“ Селинджър (1919–2010) — американски писател, един от най-квалифицираните и обещаващи автори на късия разказ. Много от следвоенните му истории отразяват травматично преживяване на бойни операции. — Бел.devira ↑

[2] Холдън Колфийлд — главен герой на романа от Джеръм Селинджър „Спасителят в ръжта“.

Роден в заможно и привилегировано семейство, Колфийлд гледа отвисоко елитарният свят, в който живее. Той поставя под въпрос ценностите на обществото си, а понякога и отхвърля правилата на поведение. Характерни за Холдън са внимателното наблюдение, самоанализ, сарказъм и цинизъм. — Бел.devira ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.